

RAQAMLI TRANSFORMATSIYA SHAROITIDA MINTAQAVIY IQTISODIY RIVOJLANISHNI BOSHQARISHNING KONSEPTUAL MODELINI TAKOMILLASHTIRISH

Qozaqova Munajat Sharifjanovna

Namangan davlat texnika universiteti

“Raqamli texnologiyalar” kafedrası

katta o‘qituvchisi, PhD.

ORCID: 0009-0002-0681-9984

E-mail: gozoqova@nstu.uz

Annotatsiya

Maqolada raqamli transformatsiya sharoitida mintaqaviy iqtisodiy rivojlanishni boshqarishning nazariy va konseptual asoslari tadqiq etilgan. Mavjud boshqaruv yondashuvlarining hududiy iqtisodiy jarayonlardagi tezkor o‘zgarishlarni aniqlash, baholash va prognozlash imkoniyatlari tahlil qilinib, raqamli ma’lumotlar asosida boshqaruv qarorlarini shakllantirish zarurati asoslangan. Mintaqaviy iqtisodiy tizimning resurs salohiyati, raqamli infratuzilmasi, institutsional muhiti, iqtisodiy faolligi va hududlararo tafovutlarni yagona boshqaruv konturida o‘zaro bog‘lovchi konseptual model taklif etilgan. Modelda raqamli monitoring, diagnostika, prognozlash, boshqaruv qarorlari va qayta aloqa mexanizmlarining uzviy bog‘liqligi asoslangan. O‘zbekiston hududlarining 2016-2025-yillardagi statistik ma’lumotlari tahlili yalpi hududiy mahsulot, aholi jon boshiga YaHM va asosiy kapitalga investitsiyalar bo‘yicha sezilarli hududlararo tafovutlar saqlanib qolayotganini ko‘rsatdi. Namangan viloyati misolida iqtisodiy va raqamli ko‘rsatkichlarning parallel o‘sishi aniqlandi hamda raqamli infratuzilma, raqamli xizmatlar, iqtisodiyotning raqamlashtirilishi, raqamli kompetensiyalar va raqamli monitoring subindekslarini birlashtiruvchi Hududiy raqamli transformatsiya indeksi (HRTI) taklif etildi.

Kalit so‘zlar: mintaqaviy iqtisodiyot, raqamli transformatsiya, mintaqaviy rivojlanish, raqamli monitoring, hududiy boshqaruv, konseptual model, hududiy nomutanosiblik, raqamli infratuzilma.

Аннотация

В статье исследованы теоретические и концептуальные основы управления региональным экономическим развитием в условиях цифровой трансформации. Проанализированы возможности существующих управленческих подходов выявлять, оценивать и прогнозировать быстрые изменения в территориальных экономических процессах, обоснована необходимость формирования управленческих решений на основе цифровых данных. Предложена концептуальная модель, связывающая в едином контуре управления ресурсный потенциал, цифровую инфраструктуру, институциональную среду, экономическую активность региональной экономической системы и межрегиональные различия. В модели обоснована взаимосвязь механизмов цифрового мониторинга, диагностики, прогнозирования, управленческих решений и обратной связи. Анализ статистических данных регионов Узбекистана за 2016-2025 годы показал сохранение значительных

межрегиональных различий по валовому региональному продукту, ВРП на душу населения и инвестициям в основной капитал. На примере Наманганской области выявлен параллельный рост экономических и цифровых показателей, а также предложен Индекс региональной цифровой трансформации (HRTI), объединяющий субиндексы цифровой инфраструктуры, цифровых услуг, цифровизации экономики, цифровых компетенций и цифрового мониторинга.

Ключевые слова: региональная экономика, цифровая трансформация, региональное развитие, цифровой мониторинг, территориальное управление, концептуальная модель, территориальная несбалансированность, цифровая инфраструктура.

Abstract

The article examines the theoretical and conceptual foundations of managing regional economic development under digital transformation. It analyses the capacity of existing management approaches to detect, assess and forecast rapid changes in territorial economic processes and substantiates the need to base management decisions on digital data. A conceptual model is proposed that links the resource potential, digital infrastructure, institutional environment and economic activity of the regional economic system, together with interregional disparities, within a single management loop. The model justifies the close interconnection of digital monitoring, diagnostics, forecasting, management decisions and feedback mechanisms. An analysis of statistical data for the regions of Uzbekistan in 2016-2025 shows that substantial interregional gaps persist in gross regional product, GRP per capita and investment in fixed capital. Using Namangan region as a case, the study identifies parallel growth of economic and digital indicators and proposes a Regional Digital Transformation Index (HRTI) that combines sub-indices of digital infrastructure, digital services, digitalisation of the economy, digital competences and digital monitoring.

Keywords: regional economy, digital transformation, regional development, digital monitoring, territorial governance, conceptual model, territorial imbalance, digital infrastructure.

KIRISH

Jahon iqtisodiyotida kechayotgan raqamli transformatsiya jarayonlari mintaqaviy rivojlanishning an'anaviy omillari, mexanizmlari va boshqaruv vositalarini sifat jihatidan o'zgartirmoqda. Raqamli infratuzilma, katta hajmdagi ma'lumotlar, sun'iy intellekt, raqamli platformalar hamda real vaqt rejimida shakllanadigan axborot oqimlari hududlarning ishlab chiqarish salohiyati, investitsion jozibadorligi, tadbirkorlik faolligi, mehnat bozori va davlat boshqaruvi samaradorligiga ta'sir etuvchi mustaqil omillarga aylanmoqda. Jahon banki raqamli iqtisodiyotning rivojlanishi yangi ish o'rinlarini yaratish, innovatsiyalarni rag'batlantirish va barqaror rivojlanishni jadallashtirish imkonini berishini qayd etadi [14].

Raqamli transformatsiyaning mintaqaviy xususiyati ayniqsa muhim hisoblanadi. Chunki raqamli texnologiyalarni joriy etish darajasi va ulardan iqtisodiy samaradorlik olish imkoniyatlari hududlarning ishlab chiqarish tarkibi, inson kapitali, infratuzilma ta'minoti, urbanizatsiya darajasi, investitsion salohiyati va institutsional

imkoniyatlariga qarab sezilarli farqlanadi. OECD tadqiqotlarida texnologik o'zgarishlar, globallashtirish, demografik jarayonlar va boshqa tarkibiy siljishlar hududlar o'rtasidagi iqtisodiy, ijtimoiy hamda ekologik tafovutlarni kuchaytirishi mumkinligi ko'rsatilgan [8].

OECDning 2025-yildagi mintaqaviy rivojlanish siyosatiga oid yondashuvlarida raqamli infratuzilma va raqamli ko'nikmalarga investitsiyalarni hududiy rivojlanish siyosati bilan muvofiqlashtirish alohida ustuvorlik sifatida qaraladi. Milliy raqamli strategiyalar turli hududlarning xususiyatlarini hisobga olishi, markazlashgan raqamli yechimlarning miqyos samarasi bilan submilliy boshqaruv organlarining mahalliy sharoitga moslashtirilgan qarorlar ishlab chiqish imkoniyatlari o'rtasidagi muvozanatni ta'minlashi zarurligi ta'kidlanadi. Raqamli vositalardan ma'lumotlarni tezkor tahlil qilish, davlat siyosatini dalillarga asoslangan holda shakllantirish, shahar va hududlarning resurslardan foydalanish samaradorligi, unumdorligi va raqobatbardoshligini oshirishda foydalanish imkoniyatlari kengaymoqda [8; 9].

Raqamlashtirishning kengayishi o'z-o'zidan hududiy boshqaruv samaradorligining oshishini anglatmaydi. Jahon bankining 2025-yilgi GovTech Maturity Index tadqiqotida 197 ta iqtisodiyot bo'yicha davlat boshqaruvining raqamli transformatsiyasi jarayonlari o'rganilib, 2022-yildan keyingi umumiy ijobiy siljishlarga qaramay, raqamli rivojlanish natijalari mamlakatlar va mintaqalar kesimida notekis shakllanayotgani qayd etilgan. Xususan, rivojlangan GovTech tizimlariga ega iqtisodiyotlar bilan raqamli yetuklik darajasi past iqtisodiyotlar o'rtasidagi tafovut kengayib borayotgani ko'rsatiladi [15]. Bu holat mintaqaviy iqtisodiy boshqarishda raqamli texnologiyalar sonini ko'paytirishdan ko'ra, ularning iqtisodiy natijadorligini, ma'lumotlar integratsiyasini, boshqaruv qarorlariga ta'sirini va hududiy muammolarni erta aniqlash imkoniyatlarini baholaydigan metodologik yondashuvlarni shakllantirish ustuvor ekanligini ko'rsatadi.

O'zbekistonda ham iqtisodiyot va davlat boshqaruvining raqamli transformatsiyasi strategik rivojlanishning ustuvor yo'nalishlaridan biriga aylangan. O'zbekiston Respublikasi Prezidentining 2020-yil 5-oktabrdagi PF-6079-son Farmoni bilan tasdiqlangan "Raqamli O'zbekiston - 2030" strategiyasi iqtisodiyot tarmoqlari, ijtimoiy soha va davlat boshqaruvi tizimini jadal raqamli rivojlantirish, elektron davlat xizmatlarini takomillashtirish hamda raqamli iqtisodiyot va elektron hukumatni rivojlantirishning o'rta va uzoq muddatli ustuvor yo'nalishlarini belgilab berdi. Strategiyaning BMT Barqaror rivojlanish maqsadlari bilan uyg'unlashtirilgani raqamli transformatsiyaning faqat texnologik yangilanish emas, balki iqtisodiy va hududiy rivojlanishning kompleks institutsional omili sifatida qaralayotganini ko'rsatadi [16].

Mazkur siyosat keyingi bosqichlarda hududiy yo'nalish bilan yanada kuchaytirildi. O'zbekiston Respublikasi Prezidentining 2025-yil 16-sentabrdagi PQ-286-son "Respublikaning hudud, soha va tarmoqlarida raqamli texnologiyalar joriy etilishini yanada jadallashtirish chora-tadbirlari to'g'risida"gi qarorida davlat organlari va iqtisodiyot real sektori faoliyatini raqamli transformatsiyalash, elektron xizmatlar ko'lamini kengaytirish hamda hududlarda raqamli texnologiyalarni rivojlantirish ustuvor vazifalar sifatida belgilandi [18]. 2026-yil 24-iyuldagi PF-141-son Farmon esa

raqamli texnologiyalar sohasida strategik rejalashtirish va davlat nazoratini takomillashtirish, “Raqamli O‘zbekiston - 2030” hamda sun’iy intellekt texnologiyalarini rivojlantirish strategiyalarining o‘zaro uyg‘unligini kuchaytirishga qaratildi [17].

Ayni paytda raqamli transformatsiya natijalarini monitoring qilish va baholashning institutsional jihatlarini ham dolzarb muammoga aylanmoqda. BMT Taraqqiyot dasturining O‘zbekistonda raqamli transformatsiyani monitoring va baholash tizimini institutsionallashtirish bo‘yicha 2025-yilda e‘lon qilingan tadqiqotida mavjud monitoring amaliyotlarini baholash, maxsus monitoring va baholash metodologiyasini shakllantirish hamda dalillarga asoslangan boshqaruv qarorlarini kuchaytirish zarurati ko‘rsatilgan [12]. Bu mintaqaviy darajada raqamli transformatsiyaning natijalarini faqat amalga oshirilgan loyihalar yoki joriy qilingan axborot tizimlari soni bilan emas, balki ularning hudud iqtisodiy o‘sishi, investitsion faollik, tadbirkorlik, bandlik, resurslardan foydalanish samaradorligi va hududlararo tafovutlarga ta’siri orqali baholash masalasini kun tartibiga olib chiqadi.

ADABIYOTLAR SHARHI

Raqamli transformatsiya sharoitida mintaqaviy iqtisodiy rivojlanishni boshqarish muammosi zamonaviy iqtisodiy adabiyotlarda bir nechta ilmiy yo‘nalishlar - mintaqaviy o‘sish, hududiy innovatsion tizimlar, raqamli iqtisodiyot, hududiy nomutanosiblik, joyga asoslangan siyosat (place-based policy), ma’lumotlarga asoslangan boshqaruv va raqamli monitoring konsepsiyalari kesishmasida tadqiq etilmoqda. Mazkur yo‘nalishlardagi ilmiy qarashlarni tizimlashtirish shuni ko‘rsatadiki, raqamli transformatsiyaning mintaqaviy rivojlanishga ta’siri faqat raqamli texnologiyalarni joriy etish darajasi bilan emas, balki hududlarning mavjud iqtisodiy salohiyati, institutsional muhiti, inson kapitali, innovatsion imkoniyatlari va boshqaruv tizimining raqamli ma’lumotlardan foydalanish qobiliyati bilan belgilanadi.

F. Barca, P. McCann va A. Rodríguez-Pose mintaqaviy rivojlanish siyosatini shakllantirishda place-neutral va place-based yondashuvlarni qiyosiy tadqiq qilib, hududlarning iqtisodiy, institutsional va ijtimoiy xususiyatlarini hisobga olmagan universal siyosat vositalari kutilgan natijalarni bermasligi mumkinligini asoslaydilar. Mualliflar mintaqaviy rivojlanish siyosatini hududning o‘ziga xos imkoniyatlari, foydalanilmayotgan salohiyati va institutsional sharoitlari bilan bog‘lash zarurligini ko‘rsatadi [1]. Ushbu yondashuv raqamli transformatsiya sharoitida yanada muhim ahamiyat kasb etadi. Chunki bir xil raqamli texnologiya iqtisodiy rivojlanish darajasi, inson kapitali va infratuzilma ta’minoti turlicha bo‘lgan mintaqalarda bir xil iqtisodiy samara bermaydi. Shuning uchun raqamli transformatsiyani boshqarish konseptual modelida hududning raqamli holatini emas, balki raqamli imkoniyatlarni iqtisodiy natijalarga transformatsiya qilish qobiliyatini ham hisobga olish talab etiladi.

R. Crescenzi va A. Rodríguez-Pose mintaqaviy iqtisodiy o‘sishni innovatsiyalar, ilmiy-tadqiqot faoliyati, inson kapitali, bilimlarning hududlararo tarqalishi va hududning ijtimoiy-iqtisodiy sharoitlarini birlashtirgan holda tadqiq qiladilar. Ularning yondashuvida innovatsion resurslarning mavjudligi avtomatik ravishda yuqori hududiy iqtisodiy o‘sishni ta’minlamaydi; natija ushbu resurslarni o‘zlashtirish va iqtisodiy

faoliyatga transformatsiya qilish imkoniyatlariga bogʻliq [2]. Mazkur xulosa raqamli transformatsiyaga ham tatbiq etilishi mumkin: internet infratuzilmasi, raqamli platformalar yoki katta hajmdagi maʼlumotlarning mavjudligi mintaqaning raqamli rivojlanganligini toʻliq ifodalamaydi. Muhim masala - ushbu resurslarning mehnat unumdorligi, tadbirkorlik faolligi, innovatsiya, investitsiya va hududiy raqobatbardoshlikka aylanish mexanizmini aniqlashdir. Shu jihatdan raqamli transformatsiyani “texnologik taʼminlanganlik” emas, hududiy iqtisodiy transformatsiya jarayoni sifatida baholash ilmiy jihatdan asosli hisoblanadi.

P. McCann Yevropa Ittifoqining mintaqaviy va shahar siyosatini tadqiq etar ekan, hududiy rivojlanishni boshqarishda natijaga yoʻnaltirilganlik, iqtisodiy va hududiy maʼlumotlardan foydalanish hamda “smart specialization” tamoyillariga alohida eʼtibor qaratadi [4].

Jahon bankining World Development Report 2016: Digital Dividends tadqiqotida raqamli texnologiyalarning iqtisodiy oʻsish, yangi iqtisodiy imkoniyatlar va davlat xizmatlari samaradorligini oshirish salohiyati bilan birga, raqamlashtirishdan olinadigan iqtisodiy natijalar mamlakatlar va hududlar boʻyicha bir xil taqsimlanmasligi koʻrsatilgan [13]. Hisobotda raqamli texnologiyalarning oʻzi yetarli emasligi, ularning iqtisodiy samarasini yuzaga chiqarish uchun raqobatni taʼminlovchi institutlar, yangi iqtisodiyot talablariga mos koʻnikmalar va hisobdor boshqaruv kabi “analog complements” zarurligi asoslangan.

OECDning Regional Outlook 2023: The Longstanding Geography of Inequalities tadqiqotida soʻnggi yigirma yillikda mamlakatlar oʻrtasida aholi jon boshiga YaIM boʻyicha yaqinlashuv kuzatilgan boʻlsa-da, koʻplab davlatlarda ichki hududlar oʻrtasidagi iqtisodiy tafovutlar saqlanib qolgani yoki kengaygani aniqlangan [6]. OECD raqamlashtirish, avtomatlashtirish, demografik oʻzgarishlar va boshqa megatrendlarning turli mintaqalarga taʼsiri bir xil boʻlmasligini taʼkidlaydi. Shuning uchun hududiy siyosatning kelajakdagi modeli moslashuvchan, tezkor va joyga asoslangan boʻlishi zarur.

OECDning Regions and Cities at a Glance 2024 tadqiqotida hududiy iqtisodiy rivojlanish iqtisodiy koʻrsatkichlarning oʻzi bilan chegaralanmay, demografik oʻzgarishlar, innovatsion salohiyat, uy-joy, iqlim, transport imkoniyatlari va boshqa hududiy parametrlar bilan oʻzaro bogʻliq tizim sifatida baholanadi [7]. Mazkur yondashuv mintaqaviy boshqaruvda koʻrsatkichlarning koʻp oʻlchovli tizimini shakllantirish zarurligini koʻrsatadi. Bunda raqamli monitoring tizimi YaHM yoki investitsiyalar dinamikasini kuzatuvchi tor doiradagi vosita emas, balki iqtisodiy, ijtimoiy, infratuzilmaviy va innovatsion indikatorlarni yagona axborot makonida birlashtiradigan boshqaruv instrumenti sifatida qaralishi lozim.

Yevropa Komissiyasining Digital Economy and Society Index (DESI) metodologiyasi raqamli rivojlanishni inson kapitali, raqamli infratuzilma, raqamli texnologiyalarning iqtisodiyotga integratsiyasi va raqamli davlat xizmatlari kabi yoʻnalishlar asosida monitoring qilish imkonini beradi [3]. DESI yondashuvining ustunligi raqamli transformatsiyani alohida koʻrsatkichlar toʻplami sifatida emas, oʻzaro bogʻlangan komponentlardan tashkil topgan tizim sifatida baholashidadir.

UN-Habitatning World Cities Report 2022: Envisaging the Future of Cities hisobotida texnologiya, innovatsiya va raqamlashtirish kelajakdagi shahar va hududiy rivojlanishni belgilovchi asosiy omillardan biri sifatida baholanadi [10]. Hisobotda raqamlashtirish va avtomatlashtirish shahar iqtisodiyotini jadal o'zgartirayotgani, biroq texnologik taraqqiyot mavjud ijtimoiy-iqtisodiy tafovutlarni kuchaytirish yoki yangi tengsizliklarni yuzaga keltirish xavfiga ham ega ekanligi ko'rsatiladi.

BMT Taraqqiyot dasturining Digital Strategy 2022-2025 hujjatida raqamli transformatsiya alohida texnologiyalarni joriy etish jarayoni sifatida emas, balki iqtisodiyot, davlat boshqaruvi va jamiyatning faoliyat modelini o'zgartiruvchi tizimli jarayon sifatida qaraladi [11]. UNDP ma'lumot va bilimlarni strategik aktiv sifatida baholab, mas'uliyatli ma'lumot yig'ish, boshqarish va tahlil qilishni dalillarga asoslangan qaror qabul qilishning muhim sharti sifatida belgilaydi.

METODOLOGIYA

Tadqiqot metodologiyasi raqamli transformatsiya sharoitida mintaqaviy iqtisodiy rivojlanishni boshqarish jarayonlarini tizimli va kompleks o'rganishga asoslandi. Tadqiqotda tizimli, institutsional, qiyosiy va strukturaviy-funksional yondashuvlar, ilmiy abstraksiyalash, induksiya va deduksiya, analiz va sintez usullaridan foydalanildi. Mintaqaviy rivojlanish, raqamli infratuzilma, inson kapitali, innovatsion salohiyat va boshqaruv samaradorligi o'rtasidagi funksional bog'liqliklar tizimlashtirilib, raqamli transformatsiyaning hududiy iqtisodiy jarayonlarga ta'sir kanallari nazariy jihatdan identifikatsiya qilindi.

Tadqiqotning konseptual modeli "raqamli resurslar - monitoring - diagnostika - prognozlash - boshqaruv qarori - iqtisodiy natija - qayta aloqa" metodologik zanjiri asosida shakllantirildi. Qiyosiy tahlil orqali xalqaro yondashuvlarning mintaqaviy xususiyatlari aniqlanib, place-based tamoyili asosida hududlarning differensial rivojlanish sharoitlarini hisobga olish nazarda tutildi.

Tadqiqotning axborot bazasini O'zbekiston Respublikasi Statistika axborot-tahlil tizimining 2016-2025-yillar bo'yicha hududlar kesimidagi ma'lumotlari tashkil etdi [19]. Qoraqalpog'iston Respublikasi, 12 ta viloyat va Toshkent shahri bo'yicha yalpi hududiy mahsulot, aholi jon boshiga YaHM, asosiy kapitalga investitsiyalar, markazlashmagan investitsiyalar hamda hududlarning respublika investitsiyalaridagi ulushi qiyosiy jadvallar ko'rinishida umumlashtirildi. Ko'rsatkichlarning o'sishi 2025-yil qiymatining 2016-yil qiymatiga nisbati (marta) orqali nominal ifodada hisoblandi. Namangan viloyati bo'yicha iqtisodiy va raqamli transformatsiya indikatorlari 2016-2025-yillar uchun yagona vaqt qatorida dinamik tahlil qilindi. Hududiy raqamli transformatsiya darajasini kompleks baholash uchun kompozit indikatorlarni shakllantirish metodologiyasiga tayangan holda [5], DESI tajribasini hisobga olib [3], besh subindeksdan iborat integral indeks tuzilmasi taklif etildi.

TAHLIL VA NATIJALAR

Tadqiqotning tahlil va natijalar bo'limida O'zbekiston hududlarining 2016-2025-yillardagi iqtisodiy va raqamli rivojlanish jarayonlari tizimli statistik ma'lumotlar asosida yoritildi. Ushbu bo'limda hududlar kesimida yalpi hududiy mahsulot, aholi jon

boshiga YaHM, asosiy kapitalga investitsiyalar, investitsion faollik hamda raqamli infratuzilmaning rivojlanishini tavsiflovchi ko'rsatkichlar jadvallar asosida umumlashtirildi [19]. Shuningdek, Namangan viloyati misolida iqtisodiy va raqamli transformatsiya indikatorlarining o'n yillik dinamikasi alohida shakllantirilib, hududiy raqamli transformatsiya darajasini kompleks ifodalash uchun tegishli ko'rsatkichlar tizimi keltirildi.

O'zbekiston hududlarining iqtisodiy rivojlanishidagi uzoq muddatli o'zgarishlarni aniqlashda yalpi hududiy mahsulot hajmi, aholi jon boshiga YaHM va hududlarning respublika iqtisodiyotidagi ulushi muhim qiyosiy ko'rsatkichlar hisoblanadi. Mazkur indikatorlarning 2016-2025-yillardagi dinamikasi hududlar iqtisodiy salohiyatining shakllanishi, o'sish sur'atlari hamda mintaqalararo differensiatsiyaning miqyosini tizimli baholash imkonini beradi (1-jadval).

1-jadval

O'zbekiston hududlarida iqtisodiy rivojlanish dinamikasining qiyosiy ko'rsatkichlari, 2016-2025-yillar¹

Hududlar	YaHM 2016-yil, mlrd so'm	YaHM 2020-yil, mlrd so'm	YaHM 2025-yil, mlrd so'm	2016-2025-yillarda o'sish, marta	Aholi jon boshiga YaHM 2016-yil, ming	2025-yil, ming so'm	O'sish, marta
Qoraqalpog'iston R.	10 524,5	26 136,6	54 076,9	5,14	5 833,0	26 489,5	4,54
Andijon	18 376,6	44 097,9	107 717,6	5,86	6 258,0	30 852,1	4,93
Buxoro	16 594,9	36 621,6	86 608,1	5,22	9 071,2	41 399,1	4,56
Jizzax	8 719,4	20 871,6	52 956,7	6,07	6 767,1	34 116,8	5,04
Qashqadaryo	23 743,4	42 298,6	98 783,4	4,16	7 766,4	26 856,9	3,46
Navoiy	12 739,3	60 326,4	167 964,6	13,18	13 620,6	152 238,2	11,18
Namangan	15 062,1	34 169,1	85 419,0	5,67	5 731,6	27 020,6	4,71
Samarqand	25 429,8	49 635,9	121 489,5	4,78	7 029,1	28 001,8	3,98
Surxondaryo	13 878,7	28 533,6	66 186,5	4,77	5 695,0	22 223,4	3,90
Sirdaryo	6 802,1	14 676,8	35 794,4	5,26	8 536,8	38 137,2	4,47
Toshkent vil.	26 724,2	74 685,6	180 177,4	6,74	9 504,6	57 480,2	6,05
Farg'ona	21 206,6	45 653,1	111 305,3	5,25	5 999,1	26 603,6	4,43
Xorazm	11 568,7	24 668,3	62 987,5	5,44	6 566,4	30 713,5	4,68
Toshkent sh.	42 307,8	111 465,3	367 222,3	8,68	17 564,6	116 747,3	6,65
O'zbekiston Respublikasi	290 213,4	705 076,5	1 849 650,0	6,37	9 112,5	48 816,4	5,36

2016-2025-yillarda O'zbekiston hududlarining iqtisodiy rivojlanish dinamikasi sezilarli o'sish bilan bir qatorda, hududlararo differensiatsiyaning saqlanib qolganligini ko'rsatadi. Respublika bo'yicha YaIM hajmi 290 213,4 mlrd so'mdan 1 849 650,0 mlrd so'mga yetib, nominal hisobda 6,37 marta oshgan. Hududlar kesimida eng yuqori o'sish Navoiy viloyatida kuzatilib, YaHM 12 739,3 mlrd so'mdan 167 964,6 mlrd so'mga yoki 13,18 marta ko'paygan, Toshkent shahrida esa ushbu ko'rsatkich 8,68 martani tashkil etgan [19]. Aholi jon boshiga YaHM bo'yicha ham Navoiy viloyati 2025-yilda 152 238,2 ming so'm, Toshkent shahri 116 747,3 ming so'm bilan yuqori

¹ Manba: O'zbekiston Respublikasi Statistika axborot-tahlil tizimi ma'lumotlari asosida muallif ishlanmasi.

natijalarni qayd etgan. Namangan viloyatida YaHM 15 062,1 mlrd soʻmdan 85 419,0 mlrd soʻmga yetib, 5,67 marta oshgan boʻlsa, aholi jon boshiga YaHM 5 731,6 ming soʻmdan 27 020,6 ming soʻmga yoki 4,71 marta koʻpaygan. Mazkur natija nominal YaHM oʻsishi boʻyicha Namangan viloyatining respublika koʻrsatkichidan 0,70 punkt past ekanligini, aholi jon boshiga YaHM boʻyicha esa tafovut 0,65 punktni tashkil etishini koʻrsatadi. Qashqadaryo, Samarqand va Surxondaryo viloyatlarida YaHMning oʻsishi mos ravishda 4,16, 4,78 va 4,77 martani tashkil etib, mintaqalar iqtisodiy oʻsish surʼatlarida sezilarli hududiy farqlar mavjudligini tasdiqlaydi.

Hududlararo tafovutlarning shakllanishi mintaqalarning ishlab chiqarish ixtisoslashuvi, tabiiy-resurs salohiyati, kapital sigʻimi, investitsion jozibadorligi, infratuzilmaviy taʼminoti, urbanizatsiya darajasi va iqtisodiy faoliyatning hududiy konsentratsiyasi bilan uzviy bogʻliq. Ayniqsa, Navoiy viloyati va Toshkent shahrining yuqori koʻrsatkichlari kapital va yuqori qoʻshilgan qiymat yaratuvchi faoliyatlarning muayyan hududlarda konsentratsiyalashganligini ifodalasa, aholi soni nisbatan yuqori boʻlgan Namangan, Fargʻona, Samarqand va Surxondaryo viloyatlarida yalpi iqtisodiy oʻsishning aholi jon boshiga natijalarga transformatsiyalanishi nisbatan sustroq kechmoqda. Shu jihatdan, hudud iqtisodiyoti hajmining mutlaq kengayishini mintaqaviy rivojlanish samaradorligining yetarli mezon sifatida baholash metodologik jihatdan cheklangan. Mintaqaviy boshqaruv tizimida iqtisodiy oʻsishning hududiy va aholi jon boshiga taqsimlanishi, ishlab chiqarish omillaridan foydalanish samaradorligi hamda mavjud iqtisodiy salohiyatning real farovonlik natijalariga aylanish darajasini birgalikda hisobga olish zarur.

Hududlar iqtisodiy rivojlanishining YaHM hajmi, aholi jon boshiga yaratilgan mahsulot va respublika iqtisodiyotidagi ulushi orqali ifodalangan differentsiatsiyasi ushbu natijalarni shakllantiruvchi kapital omillarini chuqurroq oʻrganishni talab etadi. Chunki mintaqaviy iqtisodiy oʻsishning miqyosi va barqarorligi mavjud ishlab chiqarish salohiyati bilan bir qatorda, asosiy kapitalning yangilanishi, investitsiya oqimlarining jadalligi, moliyalashtirish manbalarining tarkibi hamda hududning tashqi kapitalni jalb etish imkoniyatlariga bevosita bogʻliq (2-jadval).

2016-2025-yillarda Oʻzbekiston hududlarida investitsion faollikning sezilarli jadallashuvi kuzatilib, respublika boʻyicha asosiy kapitalga yoʻnaltirilgan investitsiyalar hajmi 51 232,0 mlrd soʻmdan 603 550,0 mlrd soʻmga yetgan va 11,78 marta oshgan. Hududlar kesimida eng yuqori oʻsish Jizzax viloyatida qayd etilib, investitsiyalar hajmi 1 126,7 mlrd soʻmdan 31 096,5 mlrd soʻmga yoki 27,60 marta koʻpaygan. Andijon viloyatida ushbu koʻrsatkich 17,86 marta, Sirdaryoda 16,92 marta, Xorazmda 16,57 marta, Samarqandda 16,27 marta va Navoiyda 16,24 martani tashkil etgan. Namangan viloyatida investitsiyalar 2 216,5 mlrd soʻmdan 32 447,6 mlrd soʻmga yetib, 14,64 marta oshgan va bu respublika boʻyicha 11,78 martalik oʻsishdan yuqori natijani ifodalaydi. Biroq 2025-yilda aholi jon boshiga investitsiyalar Namanganda 10 265,9 ming soʻmni tashkil etib, respublika oʻrtacha koʻrsatkichi 15 924,0 ming soʻmdan 35,5 foizga past boʻlgan. Investitsiyalarning hududiy konsentratsiyasi ham yuqori boʻlib, Toshkent shahri jami investitsiyalarning 18,30

foizini, Toshkent viloyati 9,73 foizini va Navoiy viloyati 8,05 foizini shakllantirgan bo'lsa, Namangan viloyatining ulushi 5,38 foizni tashkil etgan [19].

2-jadval

O'zbekiston hududlarida investitsion transformatsiya va iqtisodiy faollikning qiyosiy ko'rsatkichlari, 2016-2025-yillar¹

Hududlar	2016-yil, mlrd so'm	2020-yil, mlrd so'm	2025-yil, mlrd so'm	2016-2025-yillarda o'sish, marta	Aholi jon boshiga investitsiyalar 2025-yil, ming so'm	Markazlashmagan investitsiyalar 2025-yil, mlrd so'm	Respublika investitsiyalaridagi ulushi 2025-yil, foizda
Qoraqalpog'iston R.	3 778,3	7 089,8	26 154,6	6,92	12 807,8	23 180,1	4,33
Andijon	1 975,8	12 274,9	35 282,7	17,86	10 103,4	31 302,7	5,85
Buxoro	4 281,1	11 642,4	38 751,8	9,05	18 520,6	35 063,9	6,42
Jizzax	1 126,7	10 209,3	31 096,5	27,60	20 025,2	28 785,4	5,15
Qashqadaryo	4 097,6	20 414,7	40 836,2	9,97	11 101,3	36 921,8	6,77
Navoiy	2 991,7	15 235,4	48 592,1	16,24	44 038,1	45 286,6	8,05
Namangan	2 216,5	12 489,5	32 447,6	14,64	10 265,9	29 304,1	5,38
Samarqand	2 857,1	17 106,8	46 485,3	16,27	10 710,6	42 140,2	7,70
Surxondaryo	2 498,9	11 473,5	29 614,8	11,85	9 941,2	26 608,9	4,91
Sirdaryo	1 228,4	7 841,2	20 781,5	16,92	22 145,4	18 925,7	3,44
Toshkent vil.	4 589,7	22 431,6	58 734,2	12,80	18 735,6	53 126,9	9,73
Farg'ona	2 645,3	12 987,4	39 218,7	14,83	9 375,8	35 219,8	6,50
Xorazm	1 517,8	8 216,7	25 146,9	16,57	12 260,1	22 748,6	4,17
Toshkent sh.	9 418,2	44 752,1	110 456,3	11,73	35 105,4	98 317,6	18,30
O'zbekiston Respublikasi	51 232,0	210 195,1	603 550,0	11,78	15 924,0	545 900,0	100,0

Investitsion jarayonlarning hududlar bo'yicha bunday differentsiatsiyasi kapital oqimlarining mintaqaviy iqtisodiy salohiyat, ishlab chiqarish ixtisoslashuvi, infratuzilmaviy ta'minlanganlik va investitsion muhit bilan uzviy bog'liqligini ko'rsatadi. Markazlashmagan investitsiyalarning 2025-yilda respublika bo'yicha 545 900,0 mlrd so'mni tashkil etishi jami asosiy kapitalga investitsiyalarning qariyb 90,5 foiziga teng bo'lib, investitsion faollikni ta'minlashda korxonalar mablag'lari, aholi resurslari, xorijiy kapital va boshqa markazlashmagan manbalarning ustuvor mavqega ega ekanligini ifodalaydi. Namangan viloyatida markazlashmagan investitsiyalarning 29 304,1 mlrd so'mga yetishi jami hududiy investitsiyalarning 90 foizdan ortiq qismini tashkil etib, mintaqada investitsion jarayonlarning davlatning markazlashgan resurslariga nisbatan bozor va xo'jalik subyektlari manbalariga ko'proq tayanganligini ko'rsatadi.

Hududlar kesimida investitsion faollik, kapital qo'yilmalar hajmi va moliyalashtirish manbalaridagi tafovutlarning aniqlanishi ushbu jarayonlarning alohida mintaqada iqtisodiy transformatsiyasida qanday namoyon bo'lishini dinamik

¹ Manba: O'zbekiston Respublikasi Statistika axborot-tahlil tizimi ma'lumotlari asosida muallif ishlanmasi.
<https://siat.stat.uz/data/2605>

jihtadan o'rganish zaruratini yuzaga keltiradi. Shu nuqtayi nazardan, Namangan viloyatida 2016-2025-yillar davomida YaHM va uning aholi jon boshiga hajmi, asosiy kapital hamda ishlab chiqarish sanoatiga yo'naltirilgan investitsiyalar bilan bir qatorda, internet infratuzilmasining kengayishi va raqamli iqtisodiy faoliyatni tavsiflovchi indikatorlarning o'zgarishini yagona vaqt qatorida ko'rib chiqish hudud iqtisodiyotida kapital jamg'arilishi va raqamli transformatsiya jarayonlarining o'zaro uyg'unlashuvini kompleks ifodalash imkonini beradi (3-jadval).

3-jadval

Namangan viloyatining 2016-2025-yillardagi iqtisodiy va raqamli transformatsiyasi indikatorlari¹

Ko'rsatkich	Yillar									
	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025
YaHM, mlrd so'm	15 062,1	18 169,5	22 873,2	28 449,7	34 169,1	42 190,8	52 587,4	65 941,5	75 937,4	85 419,0
Aholi jon boshiga YaHM, ming so'm	5 731,6	6 749,3	8 285,5	10 050,7	11 806,8	14 249,1	17 349,8	21 245,9	23 932,4	27 020,6
Asosiy kapitalga investitsiyalar, mlrd so'm	2 216,5	2 779,1	5 278,8	10 531,4	12 489,5	11 909,0	14 620,2	19 716,5	28 480,7	32 447,6
Ishlab chiqarish sanoatiga investitsiyalar, mlrd so'm	528,3	474,4	898,4	2 934,9	3 917,9	3 075,4	5 325,6	7 629,7	23 017,2	-
Axborot va aloqa xizmatlari, mlrd so'm	213,4	251,7	301,8	361,9	435,6	562,8	730,6	948,5	1 212,7	1 487,9
Kichik biznesning YaHMdagi ulushi, foizda	80,3	80,2	79,8	76,2	74,7	73,7	72,5	71,8	70,6	70,0

2016-2025-yillarda Namangan viloyatining iqtisodiy va raqamli transformatsiyasini ifodalovchi ko'rsatkichlarda yuqori dinamik o'sish kuzatilgan. Viloyat YaHM hajmi 15 062,1 mlrd so'mdan 85 419,0 mlrd so'mga yetib, 5,67 marta, aholi jon boshiga YaHM esa 5 731,6 ming so'mdan 27 020,6 ming so'mga yoki 4,71 marta oshgan. Asosiy kapitalga investitsiyalar hajmi 2 216,5 mlrd so'mdan 32 447,6 mlrd so'mga yetib, qariyb 14,64 marta ko'paygan. Ishlab chiqarish sanoatiga yo'naltirilgan investitsiyalar 2016-yildagi 528,3 mlrd so'mdan 2024-yilda 23 017,2 mlrd so'mga yetib, 43,6 martadan ortiq oshgani hududda ishlab chiqarish bazasini modernizatsiyalash va yangi quvvatlarni shakllantirish jarayonlari jadallashganligini ko'rsatadi. Shu bilan birga, axborot va aloqa xizmatlari hajmining 213,4 mlrd so'mdan 1 487,9 mlrd so'mga yetishi natijasida ushbu ko'rsatkich qariyb 6,97 marta ortgan.

¹ Manba: O'zbekiston Respublikasi Statistika axborot-tahlil tizimi ma'lumotlari asosida muallif ishlanmasi.

Kichik biznesning YaHMdagi ulushi esa 80,3 foizdan qariyb 70,0 foizgacha pasayib, 10,3 foiz punktga qisqargan [19].

Ko'rsatkichlarning uzoq muddatli dinamikasi Namangan viloyatida iqtisodiy o'sishning investitsion faollik va axborot-kommunikatsiya xizmatlarining kengayishi bilan bir vaqtda kechganligini ko'rsatadi. Ayniqsa, asosiy kapitalga investitsiyalar hajmining YaHMga nisbatan tezroq o'sishi hudud iqtisodiyotida kapital jamg'arish intensivligi ortganligini bildiradi, biroq investitsiyalarning yuqori sur'atlari ularning iqtisodiy samaradorligi to'g'risida mustaqil xulosa chiqarish uchun yetarli emas. Axborot va aloqa xizmatlari hajmining barqaror kengayishi esa raqamli infratuzilma va raqamli xizmatlarning hudud iqtisodiy tizimidagi iqtisodiy ahamiyati ortib borayotganini ifodalaydi. Shu jihatdan, viloyatdagi iqtisodiy natijalar, investitsion faollik va raqamli rivojlanish ko'rsatkichlarini alohida emas, balki o'zaro bog'liq tarkibiy komponentlar sifatida baholash zarur.

Mintaqaviy iqtisodiyotda raqamli transformatsiya darajasini alohida ko'rsatkichlar asosida baholash hududda kechayotgan raqamli o'zgarishlarning kompleks xususiyatini to'liq aks ettirmaydi. Shu sababli hududlarning raqamli rivojlanish holatini miqdoriy baholash, uning tarkibiy komponentlari o'rtasidagi mutanosiblikni aniqlash hamda hududlararo qiyosiy tahlilni amalga oshirish maqsadida Hududiy raqamli transformatsiya indeksi (HRTI)ni shakllantirish taklif etiladi. Mazkur integral indeks raqamli infratuzilma (DI), raqamli xizmatlar (DS), iqtisodiyotning raqamlashtirilishi (DE), raqamli kompetensiyalar (DC) hamda raqamli monitoring va boshqaruv (DM) subindekslarini ularning tegishli vazn koeffitsiyentlari asosida yagona baholash tizimiga birlashtiradi.

Hududiy raqamli transformatsiya indeksi (HRTI)

$$HRTI_t = w_1 DI_t + w_2 DS_t + w_3 DE_t + w_4 DC_t + w_5 DM_t \quad (1)$$

bu yerda:

$HRTI_t$ - t yildagi hududiy raqamli transformatsiya indeksi;

DI_t - raqamli infratuzilma;

DS_t - raqamli xizmatlar;

DE_t - iqtisodiyotning raqamlashtirilishi;

DC_t - raqamli kompetensiyalar;

DM_t - raqamli monitoring va boshqaruv darajasi;

$w_1 \dots w_5$ - subindekslarning vazn koeffitsiyentlari.

(1) formula HRTIni besh subindeksning vaznli yig'indisi sifatida ifodalaydi. Bunda har bir subindeks hududda raqamli transformatsiyaning alohida yo'nalishini aks ettiradi, vazn koeffitsiyentlari esa ularning umumiy indeksdagi nisbiy ahamiyatini belgilaydi. Kompozit indikatorlar amaliyotida subindekslar oldindan normallashtirilib, vaznlar yig'indisi birga teng qilib olinadi ($w_1 + w_2 + w_3 + w_4 + w_5 = 1$) [5]. Bu hududlar va yillar bo'yicha indeks qiymatlarini o'zaro qiyoslash hamda qaysi subindeks umumiy natijani pasaytirayotganini aniqlash imkonini beradi.

2016-2025-yillarda Namangan viloyatida raqamli va iqtisodiy ko'rsatkichlarning parallel o'sishi hududiy transformatsiya jarayonlarining jadallashganini ko'rsatadi. Xususan, internet tarmog'iga ulangan abonentlar soni har 100 aholiga 23,6 tadan 81,1

taga yetib, 3,44 baravar oshgan [19]. Shu davrda viloyat yalpi hududiy mahsuloti 15 062,1 mlrd soʻmdan 85 419,0 mlrd soʻmga yoki 5,67 baravar, aholi jon boshiga YaHM 5 731,6 ming soʻmdan 27 020,6 ming soʻmga yoki 4,71 baravar, asosiy kapitalga investitsiyalar esa 2 216,5 mlrd soʻmdan 32 447,6 mlrd soʻmga yoki 14,64 baravar koʻpaygan. Mazkur dinamik oʻzgarishlar raqamli infratuzilmaning kengayishi bilan hudud iqtisodiy faolligining ortishi oʻrtasida muayyan parallel tendensiya mavjudligini koʻrsatadi. Biroq ushbu koʻrsatkichlarning bir vaqtda oʻsishi ular oʻrtasida bevosita sababiy bogʻliqlik mavjudligini anglatmaydi.

Metodologik jihatdan HRTIning ilmiy ahamiyati raqamli rivojlanishni faqat infratuzilmaviy taʼminlanganlik darajasi bilan cheklamasdan, hududda shakllangan raqamli imkoniyatlarning iqtisodiy va institutsional natijalarga aylanish darajasini kompleks baholash bilan belgilanadi.

XULOSA VA TAKLIFLAR

Oʻtkazilgan tadqiqot natijalari raqamli transformatsiya sharoitida mintaqaviy iqtisodiy rivojlanishni boshqarish anʼanaviy statistik kuzatuv va retrospektiv baholash doirasidan chiqib, iqtisodiy, investitsion, infratuzilmaviy hamda raqamli rivojlanish koʻrsatkichlarini yagona metodologik tizimda uygʻunlashtirishni talab etishini koʻrsatdi.

1. 2016-2025-yillarda Oʻzbekiston iqtisodiyotining nominal hajmi 290 213,4 mlrd soʻmdan 1 849 650,0 mlrd soʻmga yetib, 6,37 marta oshgan boʻlsa-da, hududlar kesimida oʻsish intensivligi sezilarli differensiatsiyalangan. Navoiy viloyatida YaHM 13,18 marta, Toshkent shahrida 8,68 marta va Toshkent viloyatida 6,74 marta oshgan bir sharoitda Qashqadaryoda ushbu koʻrsatkich 4,16, Surxondaryoda 4,77 va Samarqandda 4,78 martani tashkil etgan. Aholi jon boshiga YaHM boʻyicha ham 2025-yilda Navoiy viloyatidagi 152 238,2 ming soʻmlik koʻrsatkich Surxondaryodagi 22 223,4 ming soʻmlik natijadan qariyb 6,9 baravar yuqori boʻlgan.

2. Investitsion jarayonlarning hududiy dinamikasi iqtisodiy transformatsiyaning muhim omili sifatida namoyon boʻlgan. 2016-2025-yillarda respublika boʻyicha asosiy kapitalga investitsiyalar 51 232,0 mlrd soʻmdan 603 550,0 mlrd soʻmga yetib, 11,78 marta oshgan. Namangan viloyatida esa investitsiyalar 2 216,5 mlrd soʻmdan 32 447,6 mlrd soʻmga yoki 14,64 marta koʻpayib, respublika oʻsish koʻrsatkichidan yuqori dinamika qayd etilgan. Shu bilan birga, 2025-yilda Namanganda aholi jon boshiga investitsiyalar 10 265,9 ming soʻmni tashkil etib, respublika oʻrtacha koʻrsatkichi 15 924,0 ming soʻmdan sezilarli darajada past boʻlib qolgan.

3. Namangan viloyatining 2016-2025-yillardagi dinamikasi iqtisodiy va raqamli transformatsiya jarayonlarining bir vaqtning oʻzida jadallashganligini koʻrsatdi. Viloyat YaHM hajmi 15 062,1 mlrd soʻmdan 85 419,0 mlrd soʻmga yoki 5,67 marta, aholi jon boshiga YaHM 4,71 marta, asosiy kapitalga investitsiyalar 14,64 marta va axborot-aloqa xizmatlari hajmi 213,4 mlrd soʻmdan 1 487,9 mlrd soʻmga yoki 6,97 marta oshgan. Internet tarmogʻiga ulangan abonentlar sonining har 100 aholiga 23,6 tadan 81,1 taga yetishi raqamli infratuzilmaning sezilarli kengayganligini ifodalaydi. Biroq kichik biznesning YaHMDagi ulushi 80,3 foizdan qariyb 70,0 foizgacha qisqargan.

4. Raqamli transformatsiyaning mintaqaviy iqtisodiy samaradorligini baholash uchun raqamli infratuzilma, raqamli xizmatlar, iqtisodiyotning raqamlashtirilishi, raqamli kompetensiyalar hamda raqamli monitoring va boshqaruv darajasini yagona mezonda birlashtiruvchi Hududiy raqamli transformatsiya indeksi (HRTI)dan foydalanish taklif etildi. Ushbu metodik yondashuv hududning raqamli rivojlanishini internet va telekommunikatsiya infratuzilmasining mavjudligi bilangina emas, raqamli imkoniyatlarning xo‘jalik faoliyati, inson kapitali va mintaqaviy boshqaruv tizimiga integratsiyalashuv darajasi bilan baholash imkonini beradi.

Olingan natijalar asosida mintaqaviy iqtisodiy rivojlanishni raqamli transformatsiya sharoitida boshqarish bo‘yicha quyidagi takliflar ishlab chiqildi:

5. Hududlar kesimidagi iqtisodiy, investitsion va raqamli rivojlanish ko‘rsatkichlarini yagona raqamli monitoring konturida birlashtirish va ularni hududiy boshqaruv qarorlarini tayyorlashda muntazam qo‘llash.

6. HRTI subindekslari bo‘yicha ko‘rsatkichlar tizimini statistik ma’lumotlar asosida yillik hisoblash va hududlar raqamli transformatsiya darajasini qiyosiy baholashda foydalanish.

7. Aholi jon boshiga investitsiyalar respublika o‘rtacha darajasidan past bo‘lgan hududlarda, jumladan Namangan viloyatida, raqamli infratuzilma va raqamli xizmatlarni rivojlantirishni investitsiya dasturlari bilan muvofiqlashtirish.

8. Kichik biznes ulushining qisqarish sabablarini chuqur o‘rganib, kichik tadbirkorlik subyektlarining raqamli platformalar va elektron xizmatlardan foydalanish imkoniyatlarini kengaytirish.

FOYDALANILGAN ADABIYOTLAR RO‘YXATI

1. Barca, F., McCann, P., & Rodríguez-Pose, A. (2012). The case for regional development intervention: Place-based versus place-neutral approaches. *Journal of Regional Science*, 52(1), 134-152. <https://doi.org/10.1111/j.1467-9787.2011.00756.x>

2. Crescenzi, R., & Rodríguez-Pose, A. (2011). *Innovation and regional growth in the European Union*. Berlin, Heidelberg: Springer. <https://doi.org/10.1007/978-3-642-17761-3>

3. European Commission. (2022). *Digital Economy and Society Index (DESI) 2022: Methodological note*. Brussels: European Commission. <https://digital-strategy.ec.europa.eu/en/library/digital-economy-and-society-index-desi-2022>

4. McCann, P. (2015). *The regional and urban policy of the European Union: Cohesion, results-orientation and smart specialisation*. Cheltenham, UK; Northampton, MA, USA: Edward Elgar Publishing.

5. OECD, European Union, & Joint Research Centre - European Commission. (2008). *Handbook on constructing composite indicators: Methodology and user guide*. Paris: OECD Publishing. <https://doi.org/10.1787/9789264043466-en>

6. OECD. (2023). *OECD Regional Outlook 2023: The longstanding geography of inequalities*. Paris: OECD Publishing. <https://doi.org/10.1787/92cd40a0-en>

7. OECD. (2024). *OECD Regions and Cities at a Glance 2024*. Paris: OECD Publishing. <https://doi.org/10.1787/f42db3bf-en>

8. OECD. (2025a). Place-based policies for the future. OECD Regional Development Studies. Paris: OECD Publishing. <https://doi.org/10.1787/e5ff6716-en>
9. OECD. (2025b). Strengthening regional policy for resilient places. OECD Regional Development Papers. Paris: OECD Publishing. <https://doi.org/10.1787/ea24eab5-en>
10. UN-Habitat. (2022). World Cities Report 2022: Envisaging the future of cities. Nairobi: United Nations Human Settlements Programme. <https://digitallibrary.un.org/record/3984713>
11. United Nations Development Programme. (2022). UNDP Digital Strategy 2022-2025. New York: UNDP. <https://digitalstrategy.undp.org/>
12. United Nations Development Programme. (2025). Institutionalizing the monitoring and evaluation system for Uzbekistan's digital transformation. Tashkent: UNDP. https://www.undp.org/sites/g/files/zskgke326/files/2025-09/uz_digital_transformation_m-e_uzbekistan_eng.pdf
13. World Bank. (2016). World Development Report 2016: Digital dividends. Washington, DC: World Bank. <https://doi.org/10.1596/978-1-4648-0671-1>
14. World Bank. (2025a). Digital economy. Brief. Washington, DC: World Bank. <https://www.worldbank.org/en/topic/digital/brief/digital-economy>
15. World Bank. (2025b). GovTech Maturity Index 2025: Tracking public sector digital transformation worldwide. Washington, DC: World Bank. <https://documents.worldbank.org/en/publication/documents-reports/documentdetail/099121725193511608>
16. O'zbekiston Respublikasi Prezidentining 2020-yil 5-oktyabr PF-6079-son "«Raqamli O'zbekiston - 2030» strategiyasini tasdiqlash va uni samarali amalga oshirish chora-tadbirlari to'g'risida"gi Farmoni. <https://lex.uz/docs/5030957>
17. O'zbekiston Respublikasi Prezidentining 2026-yil 24-iyul PF-141-son "Raqamli texnologiyalar sohasida strategik rejalashtirish hamda ushbu sohada davlat nazorati yanada takomillashtirilishi munosabati bilan O'zbekiston Respublikasi Prezidentining ayrim hujjatlariga o'zgartirish va qo'shimchalar kiritish to'g'risida"gi Farmoni. <https://lex.uz/docs/8350205>
18. O'zbekiston Respublikasi Prezidentining 2025-yil 16-sentyabr PQ-286-son "Respublikaning hudud, soha va tarmoqlarida raqamli texnologiyalar joriy etilishini yanada jadallashtirish chora-tadbirlari to'g'risida"gi Qarori. <https://lex.uz/docs/7730357>
19. O'zbekiston Respublikasi Prezidenti huzuridagi Statistika agentligi. (2026). Statistika axborot-tahlil tizimi (SIAT): hududiy iqtisodiy ko'rsatkichlar. <https://siat.stat.uz/data/2605>

Marketing

ilmiy, amaliy va ommabop jurnali

Muharrir:
Ingliz tili muharriri:
Rus tili muharriri:
Musahhih:
Sahifalovchi va dizaynerlar:

Xakimov Ziyodulla Axmadovich
Tursunov Boburjon Ortiqmirzayevich
Kaxramonov Xurshidjon Shuxrat o'g'li
Karimova Shirin Zoxid qizi
Sadikov Shoxrux Shuxratovich
Abidjonov Nodirbek Odijon o'g'li

2026-yil, sentabr, 9-son

© Materiallar ko'chirib bosilganda "Marketing" ilmiy, amaliy va ommabop jurnali manba sifatida ko'rsatilishi shart. Jurnalda bosilgan material va reklamalardagi dalillarning aniqligiga mualliflar mas'ul. Tahririyat fikri har vaqt ham mualliflar fikriga mos kelavermasligi mumkin. Tahririyatga yuborilgan materiallar qaytarilmaydi.

Mazkur jurnalda maqolalar chop etish uchun quyidagi havolalarga murojaat qilish mumkin. Ilmiy maqola, ommabop maqola, reklama, hikoya va boshqa ilmiy-ijodiy materiallar yuborishingiz mumkin.
Materiallar va reklamalar pullik asosda chop etiladi.

Elektron pochta: info@marketingjournal.uz
Bot: [@marketinjournalbot](https://t.me/@marketinjournalbot)
Tel.: +998977838464, +998939266610
Jurnalning rasmiy sayti: <https://marketingjournal.uz>

Marketing jurnali O'zbekiston Respublikasi Oliy ta'lim, fan va innovatsiyalar vazirligi huzuridagi **Oliy attestatsiya komissiyasi** rayosatining **2024-yil 04-oktabrdagi 362/5 sonli qarori** bilan milliy ilmiy nashrlar ro'yxatiga kiritilgan

"Marketing" ilmiy, amaliy va ommabop jurnali 2024-yil 15-martdan O'zbekiston Respublikasi Prezidenti Administratsiyasi huzuridagi Axborot va ommaviy kommunikatsiyalar agentligi tomonidan **C-5669517** reyestr raqami tartibi bo'yicha ro'yxatdan o'tkazilgan. **Litsenziya raqami: №240874**

"Marketing" ilmiy, amaliy va ommabop jurnalining xalqaro darajasi: **9710**. ГОСТ 7.56-2002 " Seriyali nashrlarning xalqaro standart raqamlanishi" davlatlataro standartlari talablari. **Berilgan ISSN tartib raqami: 3060-4621**